

Univerzita Palackého
v Olomouci

Genius loci...

Excellence, vážený pane arcibiskupe,

Rectores Magnifici, Spectabiles, Honorabiles,

vážené členky a vážení členové akademické obce Univerzity
Palackého v Olomouci,

vzácní a milí hosté, dámy a pánové,

je mi velkou ctí a potěšením, že vás dnes mohu osobně přivítat v těchto nádherných a důstojných prostorách Arcibiskupského paláce, který je nadále živým sídlem olomouckého arcibiskupa a metropolity moravského. Je zároveň místem, kudy kráčely evropské dějiny. Právě historie místa, v němž se setkáváme, podtrhuje jedinečnost této chvíle. V olomoucké biskupské, od roku 1777 arcibiskupské rezidenci podvkráté pobývala česká a uherská královna a rakouská arcivévodkyně Marie Terezie se svým manželem, římskoněmeckým císařem Františkem I. Lotrinským.

Zde se před bitvou u Slavkova s francouzským císařem Napoleonem I. radili rakouský císař František I. a ruský car Alexandr I., vlády nad Rakouskou říší se zde také ujal císař František Josef I., a pobýval zde papež sv. Jan Pavel II., když v Olomouci kanonizoval Jana Sarkandera a Zdislavu z Lemberka.

Výjimečné místo, výjimečná situace a rovněž vaše výjimečná společnost mě utvrzují v přesvědčení, že se mi dostalo skutečně výjimečné pocty, která je absolutním vrcholem mé akademické kariéry. Zároveň jsem si ale vědom velkého závazku, který pro mě místo v čele takto významné vzdělávací a vědecké instituce

představuje. Cítím hrdost a především pokoru, když pomyslím na historii vysokého učení v Olomouci a na dlouhou řadu skvělých žen a mužů stojících v čele zdejšího vysokého učení přede mnou.

Dovolte mi, abych z tohoto místa ještě jednou poděkoval svému předchůdci, profesoru Jaroslavu Millerovi, jenž vedl Univerzitu Palackého po dvě funkční období, za vše dobré, co pro naši instituci vykonal. Oceňuji jeho snahu o rozvoj naší univerzity a jejích aktivit v regionálním, republikovém i mezinárodním měřítku, zvláště pak podporu spolupráce a budování dobrých vztahů s tuzemskými i zahraničními univerzitami.

S hrdostí mohu konstatovat, že Univerzita Palackého zaujímá při porovnání vědecké práce jednu ze tří nejvyšších příček pomyslného žebříčku vysokých škol v rámci České republiky a že náš výkon zejména v posledních letech nabýval na obrátkách. Je za tím nesmírné pracovní úsilí celé řady skvělých lidí, příslušnic a příslušníků naší akademické obce.

Univerzity ale mají dva pilíře – vedle vědy a výzkumu je tím druhým pilířem, ovšem neméně důležitým, vzdělávání. Je pravda, že někdy bohužel v honbě za nejrůznějšími body a hodnoceními ve vědeckovýzkumných žebříčcích zapomínáme na studenty. Právě proto bych v průběhu svého rektorského mandátu chtěl klást hlavní důraz na práci se studenty a pro studenty, především pak na zkvalitnění výuky samé. Důležité je pro mě také znát názory studentů, budovat s nimi vztahy založené na důvěře. Přál bych si, aby se právě studenti zapojovali do života univerzity co nejvíce, aby se o svou alma mater zajímali, aby byli součástí důležitých jednání a jejich hlas byl slyšet.

Chci jim jako rektor nabídnout opravdu otevřené prostředí.

Žijeme v době, pro niž je typické, že se na nás ze všech stran nepřetržitě valí spousta informací a není vůbec snadné se v nich orientovat. Pro zdravý vývoj a směřování celé společnosti, ale i pro každého z nás jednotlivě je velmi důležité umět rozlišit, které informace z té neskutečné záplavy jsou vskutku podstatné a především pravdivé.

Umění rozlišovat je podle zdroje, rozpoznat dezinformaci, a nestát se tak obětí manipulace, to je zvláště v současné době, kdy se velká část našich sociálních kontaktů odehrává v online prostředí, velmi praktická dovednost. Univerzita a vysokoškolské vzdělávání může v tomto směru sehrát velmi pozitivní roli, pokud se nám bude dařit vštěpovat našim studentům jednu z klíčových dovedností 21. století, kterou je bezesporu umění kriticky myslet.

Úkolem univerzity je vzdělávat vysokoškolské studenty a vychovávat z nich svobodně uvažující osobnosti, které budou pozitivně ovlivňovat vývoj naší společnosti. Musíme se snažit ze všech sil bránit akademické svobody a svobodu bádání a usilovat o zachování vysoké úrovně kvality vědy a výzkumu. Důležité je také podporovat u našich studentů samostatné a svobodné myšlení a jednání v duchu tradičních evropských hodnot – tím můžeme nejúčinněji bojovat proti společenské skepsi a populismu, ale i řadě dalších nebezpečných jevů v naší společnosti.

V rámci internacionalizace se budeme určitě i nadále orientovat především na naše partnery v Evropské unii, v alianci Aurora. Větší důraz než doposud bych ale chtěl klást zejména na spolupráci s univerzitami v Rakousku či Německu, které jsou nám díky společné historii a několikasetletému soužití našich národů ve středoevropském prostoru kulturně velmi blízké.

Jako lékař bych zde rád vzpomněl jednu důležitou postavu z historie naší staroslavné univerzity. V akademickém roce 1834/1835 stál v jejím čele jako rektor František Jan Mošner, profesor porodnictví. Zmiňuji jej proto, že mě s ním pojí nejen vztah k lékařským studiím a naší univerzitě, ale i společný lékařský obor. Rád bych zde ocitoval krátkou pasáž z jeho díla Pěstounka čili Způsob vychovávání dítek mimo školu, vytištěného roku 1851. Profesor Mošner se v tomto díle, jež inspirovalo Boženu Němcovou k napsání její novely Babička, mimo jiné zamýšlí nad možnostmi přinášenými lidstvu technickým pokrokem:

„...Kam se jen člověk ohlídne, všudy strojem zhotovené zboží hlásá, jak mnoho lidské síly, jak mnoho času se uspořuje (...). Vynaložme tuto uspořenou sílu, tento uspořený čas na ušlechtní svého vlastního pokolení spasitelnými vědomostmi, Bohu milými mravy; zřizujme tedy školy, kde jich ještě není, zdokonalujme již založené...“

Při uskutečňování programových cílů a při dalším směřování naší instituce se chci opírat o spolupráci se svým prorektorským týmem, dovoluji vám tedy, abych vám jej nyní představil. Prorektorkou pro legislativu a organizaci je doktorka Zdenka Papoušková, prorektorem pro strategii a vnější vztahy doktor Michal Malacka, prorektorem pro studium je profesor Vít Zouhar, prorektorem pro doktorské studijní programy a projekty profesor Dušan Lužný, prorektorem pro vědu a výzkum je profesor Zdeněk Hradil, prorektorem pro komunikaci a studentské záležitosti je profesor Vít Procházka, prorektorem pro internacionalizaci Jiří Stavovčík a prorektorem pro informační technologie, hodnocení výzkumu a udržitelnost je profesor Tomáš Opatrný.

Vážené dámy, vážení pánové,

rád bych také dodal, že při mé práci v čele Univerzity Palackého v Olomouci je pro mě nesmírně důležitá důvěra a podpora rovněž ze strany děkanky a děkanů, ale i všech dalších členek a členů akademické obce, zaměstnankyň a zaměstnanců a v neposlední řadě rovněž studentstva našeho vysokého učení. Žádám tedy celou akademickou obec o její podporu pro dosahování našeho společného cíle. Jedině společným úsilím můžeme dosáhnout toho, aby naše alma mater i nadále žila, sílila a vzkvétala. Vivat, crescat, floreat Universitas Palackiana Olomucensis!